

Pomoc osobám nacházejícím se v hmotné nouzi

V současné době na území naší republiky poskytují pomoc osobám v hmotné nouzi nestátní neziskové organizace (Armáda spásy, Naděje, Diakonie a další).

Největší úloha v této oblasti však spočívá na státu, který je povinen podle čl. 30 odst. 2 Listiny poskytnout každému, kdo je v hmotné nouzi, pomoc pro zajištění základních životních podmínek. Stát tak činí prostřednictvím orgánů pomoci v hmotné nouzi.

Vzhledem k tomu, že předchozí právní úprava pomoci sociálně potřebným již nebyla zcela vyhovující, byl přijat zákon o pomoci v hmotné nouzi, který nabyl účinnosti 1. 1. 2007. Uvedený zákon přinesl několik zásadních změn.

Každému, kdo je v hmotné nouzi, je orgán pomoci v hmotné nouzi povinen poskytnout sociální poradenství. Včasné a odborně poskytnuté poradenství vede velmi často k řešení obtížné situace klienta, a mnohdy není nutné ani vyplácet jednotlivé sociální dávky.

Pokud sociální poradenství k řešení situace klienta nepostačuje, umožňuje zákon o pomoci v hmotné nouzi vyplácet dávky pomoci v hmotné nouzi. Jednotlivé dávky jsou koncipovány tak, aby řešily určitou situaci, ve které se klient nachází. V případě nedostatku prostředků k zajištění výživy a ostatních základních osobních potřeb má klient za splnění podmínek daných zákonem nárok na příspěvek na živobytí. Nedostatek prostředků na úhradu nákladů spojených s bydlením řeší doplatek na bydlení, který je také dávkou obligatorní.

Na velkou variabilitu života reagoval zákonodárce zavedením mimořádné okamžité pomoci. Dávky mimořádné okamžité pomoci jsou dávkami fakultativními. Mohou být poskytnuty i osobám, které se nenacházejí v hmotné nouzi, resp. osobám, jejichž příjem je vyšší než životní minimum, ale s ohledem na jejich celkové sociální a majetkové poměry je třeba jim pomoci.

Zákon o pomoci v hmotné nouzi zavedl pro žadatele, resp. příjemce dávek, motivační prvky. Osobám v hmotné nouzi se vyplatí svou situaci aktivně řešit a případně přijmout i méně placené zaměstnání nebo zaměstnání krátkodobého charakteru.

Nově koncipovaný zákon o životním a existenčním minimu zavedl nové okruhy společně posuzovaných osob. Zavedl nejen tzv. úspory z rozsahu, ale v celkovém kontextu také zvýšil odpovědnost rodiny za své jednotlivé členy.

Přes drobné výhrady, jakými je např. ochrana seniorů, zrušení poskytování bezúročných půjček aj., je zákonná úprava komplexní a moderní. Na jejím základě je možné pomoci osobám, které se octnou v obtížných životních situacích, a zabránit tak jejich sociálnímu vyloučení.

Pomoc v hmotné nouzi

Sociální potřebnost

Životní minimum

Živobytí